

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

ZP-KNPS.431.8.9.2018.MS

Wrocław, dnia 19 października 2018 r.

Pan
Mariusz Harbacewicz
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Dziadowej Kłodzie

Sprawozdanie z kontroli

W dniu 11 września 2018 r. do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego wpłynęła skarga, kwestionująca zasadność przyznania świadczeń wychowawczych osobie, która zdaniem autora skargi oświadczyła nieprawdę, zatajając fakt pobierania świadczeń rodzinnych w Niemczech.

Na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1851 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, realizacja przez organ właściwy zadań z zakresu świadczenia wychowawczego jest zadaniem z zakresu administracji rządowej.

W związku z powyższym w dniu 4 października 2018 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej (zwanym dalej „Ośrodkiem” lub „GOPS”) z siedzibą przy ul. Słonecznej 7c w Dziadowej Kłodzie, zespół kontrolerów: Małgorzata Siłka – inspektor wojewódzki – przewodnicząca zespołu oraz Ewa Lasota – starszy specjalista, przeprowadził kontrolę w trybie uproszczonym, na podstawie Zarządzenia Wojewody Dolnośląskiego Nr 464 z dnia 21 września 2018 r. oraz upoważnienia z dnia 26 września 2018 r. nr ZP-KNPS.0030.538.2018.MS i nr ZP-KNPS.0030.539.2018.MS. Kontrolą objęto okres od dnia 1 kwietnia 2016 r. do dnia 4 października 2018 r. Kontrolę wpisano do książki kontroli pod nr 10.

Celem postępowania kontrolnego była ocena zasadności przyznania świadczeń wychowawczych w skarżonej sprawie. W okresie objętym kontrolą jednostką kierował Pan Mariusz Harbacewicz, zatrudniony na stanowisku Kierownika GOPS, który jest odpowiedzialny za realizację zadania podlegającego kontroli.

Ustaień kontrolnych dokonano w oparciu o dokumentację, a także pisemne wyjaśnienia złożone przez Kierownika Ośrodka – Pana Mariusza Harbacewicza.

Zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane było na podstawie wewnętrznych aktów normatywnych wydanych przez Wójta Gminy Dziadowa Kłoda dla:

- 1) Pana Mariusza Harbacewicza – Kierownika Ośrodka – do prowadzenia postępowań w sprawach świadczenia wychowawczego, a także do wydawania decyzji administracyjnych w tych sprawach (Zarządzenie Nr 06/2016 z dnia 4 marca 2016 r.).
- 2) Pani Małgorzaty Grygiel – pracownika Ośrodka – do prowadzenia postępowań w sprawach świadczenia wychowawczego oraz wydawania decyzji administracyjnych w tych sprawach (Zarządzenie Nr 0050.73.2016 z dnia 31 marca 2016 r.).

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziadowej Kłodzie w zakresie przyznania i wypłacania świadczenia wychowawczego osobie uprawnionej.

1. Oceny kontrolowanej jednostki dokonano na podstawie następujących ustaleń.

W aktach sprawy znajdowały się wnioski Strony o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego na 3 dzieci, w tym na pierwsze dziecko w rodzinie:

- na okres zasiłkowy 2016/2017 z dnia 1.04.2016 r.,
- na okres zasiłkowy 2017/2018 z dnia 14.08.2017 r.

Na złożonych wnioskach widniał stempel opatrzony datą wpływu. Wnioski zawierały nazwę i adres organu właściwego, dane dotyczące wnioskodawcy i członków rodziny wnioskodawcy, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, numer PESEL i numer telefonu, wskazanie, na które dziecko wnioskodawca wnosi o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, wskazanie organu emerytalno-rentowego, do którego są opłacane składki na ubezpieczenie zdrowotne za członka rodziny.

Do wniosku z dnia 1.04.2017 r. dołączone było oświadczenie Strony o dochodach oraz oświadczenie członka rodziny (pełnoletniego syna Wnioskodawczyni) o dochodach, które nie zawierało informacji jakiego okresu dotyczy oraz wysokości osiągniętych dochodów. Organ nie wezwał Strony do uzupełnienia wniosku. Do wniosku nie dołączono również oświadczenia męża Wnioskodawczyni o osiągniętych dochodach w 2014 r.

Do wniosku dołączone były dokumenty potwierdzające uzyskanie dochodu przez Stronę.

Do wniosku z dnia 14.08.2017 r. dołączone było oświadczenie wnioskodawcy o dochodach swoich i członków rodziny oraz zaświadczenia stwierdzające wysokość uzyskanych dochodów, a także dokumenty potwierdzające utratę i uzyskanie dochodu.

W aktach sprawy znajdowały się skrócone odpisy aktów urodzenia dzieci, orzeczenie sądu zasądzające alimenty na rzecz dzieci oraz odpis ugody sądowej określającej wysokość alimentów od ojca na rzecz dzieci.

Strona we wniosku z dnia 1.04.2016 r. oświadczyła, że członek rodziny, w rozumieniu art. 2 pkt 16 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, nie przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Takie oświadczenie Strona złożyła również we wniosku o przyznanie świadczenia wychowawczego z dnia 14.08.2017 r.

Składane wnioski zawierały klauzulę następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

W wyniku rozpatrzenia wniosków wydano decyzje w sprawie przyznania świadczenia wychowawczego na 3 dzieci (w tym na pierwsze dziecko w rodzinie), o następujących numerach:

1. OPS.078.ŚW.04.2016 z dnia 21.04.2016 r.,
2. OPS.082.ŚW.08.2017/2018 z dnia 23.08.2017 r.

(Dowód: akta kontroli, str. 41-160)

Ośrodek samodzielnie weryfikował informacje o rodzinie, korzystając z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego. W ramach udostępnionych usług korzystano z:

- Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwala weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych,
- Platformy Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (PUZ ZUS), która udostępnia dane o okresach ubezpieczeniowych i należnych składkach na ubezpieczenie zdrowotne za dany okres,
- CBB (Centralna Baza Beneficjentów), która pozwala sprawdzić czy dana osoba składająca wniosek nie figuruje w innej jednostce realizującej program 500+,
- Ministerstwa Finansów (e-Podatki), który umożliwia weryfikację informacji o dochodach podatnika.

Zarówno skład rodziny jak i sytuacja dochodowa ustalone były prawidłowo. Ponieważ w obydwu okresach miesięcznych dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 800,00 zł, świadczenie wychowawcze przysługiwało rodzinie również na pierwsze dziecko.

Decyzje administracyjne wydawane były terminowo. W sposób prawidłowy określały elementy wyszczególnione w art. 107 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego tj. oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie, pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego pracownika organu upoważnionego do wydawania decyzji. Rozstrzygnięcie decyzji wskazywało dane dziecka, na które przyznana jest pomoc, okres oraz kwotę przyznanego świadczenia. Świadczenie wychowawcze przyznawano i wypłacano w kwocie 500,00 zł miesięcznie na dziecko, do dnia ukończenia przez nie 18. roku życia. Sposób doręczenia decyzji był zgodny z art. 39 i 46 k.p.a.

W toku kontroli stwierdzono, że GOPS w Dziadowej Kłodzie po powzięciu informacji, że Wnioskodawczyni mogła oświadczyć nieprawdę przy ubieganiu się o świadczenia wychowawcze, wezwał pismem z dnia 17.09.2018 r. Stronę do złożenia wyjaśnień oraz wszczęto postępowanie administracyjne celu zweryfikowania prawa do świadczeń wychowawczych.

(Dowód: akta kontroli, str. 161-163)

Strona w dniu 1.10.2018 r. złożyła w GOPS pisemne wyjaśnienie, w którym oświadczyła:

„ (...) nie był mi znany fakt, że mój mąż pracował na podstawie umowy o pracę, jak również dopiero z owego wezwania do wyjaśnień poznałam wiadomość, że pobiera on świadczenia na nasze dzieci poza granicami kraju. Ja nigdy nie składałam żadnych podpisów na dokumentach na podstawie których mógłby pobierać świadczenia na terenie Niemiec, jak również nie występowałam do mojej Gminy o dokumenty, że w Polsce nie pobieram świadczeń rodzinnych. Nigdy od męża nie otrzymałam pieniędzy, które pochodziłyby ze świadczeń na terenie Niemiec. Pieniądze, które przysyłał poprzez Western Union były to pieniądze na zapłatę kredytu, na utrzymanie domu oraz na prezenty dla dzieci (...)”.

(Dowód: akta kontroli, str. 165-167)

Oświadczenie zawierało klauzulę następującej treści: „Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań”.

Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić że w skontrolowanej sprawie, organ nie posiadał informacji, które mogłyby świadczyć o tym, iż mogą mieć zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. W składanych wnioskach Strona oświadczała, że nikt z członków rodziny nie przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy, w przypadku gdy członek rodziny przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, organ właściwy przekazuje wniosek wraz z dokumentami wojewodzie (do dnia 31 grudnia 2017 r. marszałkowi województwa).

GOPS informację taką powziął dopiero z chwilą wpłynięcia skargi Pana [imię] [nazwisko] i wyjaśnień złożonych przez Panią [imię] [nazwisko].

W skontrolowanej sprawie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dołączone do wniosku z dnia 1.04.2016 r. oświadczenie [imię] [nazwisko] zawierało braki formalne, polegające na braku wskazania roku kalendarzowego, z którego dochód stanowi podstawę ustalenia dochodu rodziny w przypadku ubiegania się o świadczenie wychowawcze, oraz brak wysokości osiągniętych dochodów innych niż dochody niepodlegające opodatkowaniu. Ośrodek nie wezwał Strony do uzupełnienia braków formalnych.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy, w przypadku nieprawidłowo wypełnionego wniosku, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze wzywa pisemnie osobę ubiegającą się o świadczenie do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Nie wezwanie Pana [imię] [nazwisko] do uzupełnienia braków formalnych we wniosku na okres zasiłkowy 2016/2017 wynikało z przeoczenia braku podpisu na oświadczeniu o dochodzie niepodlegającym opodatkowaniu”.

(Dowód: akta kontroli, str. 25)

2. Do wniosku z dnia 1.04.2018 r. nie dołączono oświadczenia członka rodziny – Pana [imię] [nazwisko] o dochodach osiągniętych w roku kalendarzowym poprzedzającym okres, na który ustalane jest prawo do świadczenia wychowawczego, innych niż dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych.

Zgodnie z obowiązującym na dzień złożenia wniosku rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia wychowawcze (Dz. U. z 2016 r., poz. 214), do wniosku o świadczenie wychowawcze należało dołączyć wypełnione i podpisane oświadczenie każdego członka rodziny.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„(...) wyjaśniam, że brak oświadczenia o dochodzie niepodlegającym opodatkowaniu za 2014 r. Pana [imię] [nazwisko] wynika z niedopatrzenia, polegającego na niedopilnowaniu Pani Lenarczyk w dostarczeniu stosownego dokumentu, którego nie dołączyła w dniu złożenia wniosku (a który zobowiązała się dostarczyć w późniejszym terminie). Z uwagi na to, że w okresie zasiłkowym 2015-2016 ww. nie ubiegła się o świadczenia rodzinne taki dokument nie znajduje się w aktach.

(...) Strona ustnie podtrzymała, że Pan [imię] [nazwisko] nie osiągnął w 2014 r. żadnego dochodu (w tym nieopodatkowanego) co niejako znajdowało potwierdzenie w jego wcześniejszym (z roku 2013) oświadczeniu.

(...) należy podkreślić, iż Pan [imię] [nazwisko] w związku z toczącym się wobec niego postępowaniem (wynikającym z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów tj. postępowaniem wobec dłużnika alimentacyjnego), wielokrotnie pojawiał się w GOPS Dziadowa Kłoda, oświadczać słownie, że utrzymuje się z prac dorywczych. Pisemne oświadczenia w tej sprawie z 07.11.2013 r. oraz z 17.10.2014r. (treść oświadczenia majątkowe ww.) wraz z przedłożonym przez Pana [imię] [nazwisko] zaświadczeniem z urzędu pracy z 17.10.2014 r. o zarejestrowaniu bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych, znajdują się w aktach. Zaniedbanie do którego doszło nie jest celowym działaniem, a niedopilnowaniem niedostarczenia niezbędnego dokumentu przez wnioskodawcę, które wynikało ze wzmożonej pracy w okresie przyjmowania wniosków).

(Dowód: akta kontroli, str. 25-29)

3. Wezwanie Strony do złożenia wyjaśnień z dnia 17.09.2018 r. nie zawierało wszystkich elementów wymienionych w art. 54 § 1 k.p.a., tj. pouczenia o skutkach prawnych niezastosowania się do wezwania.

Zgodnie z art. 50 § 1 i art. 54 § 1 k.p.a., organ administracji publicznej może wzywać osoby do złożenia wyjaśnień, jeżeli jest to niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy lub dla wykonywania czynności urzędowych. W wezwaniu należy wskazać nazwę i adres organu wzywającego, imię i nazwisko wzywanego, w jakiej sprawie oraz w jakim charakterze i w jakim celu zostaje wezwany, termin, do którego żądanie powinno być spełnione oraz skutki prawne niezastosowania się do wezwania.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„W wezwaniu do Pani z dnia 17.09.2018 r. Organ nie zawarł skutków prawnych przez niedopatrzenie. O skutkach tych strona została jednak poinformowana ustnie podczas rozmowy telefonicznej z pracownikiem GOPS, gdy zadzwoniła aby wyjaśnić jaki jest powód jej wezwania”.

(Dowód: akta kontroli, str. 25)

Biorąc pod uwagę powyższe, należy stwierdzić, że wskazane nieprawidłowości nie miały wpływu na zasadność przyznanych świadczeń wychowawczych.

W wyniku kontroli sformułowano następujące zalecenia:

1. Prawo do świadczenia wychowawczego przyznawać w oparciu o złożony wniosek wraz z kompletem dokumentów. W przypadku nieprawidłowo wypełnionego wniosku wzywać pisemnie osobę ubiegającą się o świadczenie do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Jeśli strona nie zastosuje się do wezwania, pozostawić wniosek bez rozpatrzenia.

Podstawa prawna: § 3 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1465) i art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1851 ze zm.)

Termin wykonania: na bieżąco.

2. W wezwaniu strony do złożenia wyjaśnień zawierać pouczenie o skutkach prawnych niezastosowania się do wezwania.

Podstawa prawna: art. 54 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1257 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

Zgodnie z treścią art. 52 ust. 5 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), kierownik Ośrodka w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania ma prawo przedstawić do niego stanowisko, nie wstrzymuje to realizacji ustaleń kontroli.

Na podstawie art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, kierownik Ośrodka w terminie 30 dni od dnia otrzymania sprawozdania informuje tut. Wydział o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystania wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Iwona Dęglińska-Stopa
Dyrektor Wydziału
Zdrowia i Polityki Społecznej

.....
(Podpis kierownika jednostki kontrolującej)

Do wiadomości:

1. Pan Robert Fryt – Wójt Gminy Dziadowa Kłoda
2. a/a